

(טו) ויאמר משה זה הדבר אשר

צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'.

ובתורת כהנים אמר להם משה לישראל
אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ואז וירא
אליכם כבוד ה'. וצריך לבאר מהו "אותו יצר
הרע".

ונראה שהכוונה על אותו יצר הרע של דילוג
על פרטי הדינים והציוויים מתוך רוב האהבה,
בבחינת "אהבה מקלקלת את השורה" (עי'
בראשית רבה פרשה נה, ח), כי אהבה בלי
צמצומי היראה עלול ליפק מינה חורבא. משל
למה הדבר דומה לאמא האוהבת בנה אהבה
עזה, ובהמלא לבה בגודל אהבה חובקת אותו
לחיקה בכל כחה עד שחונקת את התינוק,
אשר המדה המיוחדת דייקא להאם - האהבה
העזה לבנה - נהפכה למשחית מחמת שלא
שמה רסן להרגשותיה, ושליחות הצמצום גרמה
להריגת האהוב. כעין זה נמצא בענינים
רוחניים, שאהבה בלי יראה תוכל לעבור על
גדותיה עד כדי שיבא האדם לידי מיתה.

ובענין זה היה החטא של נדב ואביהוא,
שמרוב אהבה נכנסו להקריב קטורת לפני ה'
"אשר לא צוה אותם" (י, א), וכמאמרם ז"ל
בתנ"כ [מכילתא דמילואים על פסוק (י, א)]
"ויקחו בני אהרן" אף הם בשמחתם כיון
שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על
אהבה, ע"כ. וכל הטעמים שכתבו חז"ל (עי'
ויק"ר פרשה יב ועירובין סג.) על מיתתם
[שתויי יין היו, מורים הלכה בפני רבם היו,
ועוד] אינם אלא בטויים לרעיון זה של פרצת
הגדרים מחמת רוב האהבה והרצון להתקרב
אל הקב"ה, שהרי מקרא מפורש שסיבת
מיתתם היתה "בקרבכם לפני ה' וימותו"
(אחרי טז, א).

וזהו מה שאמרו חז"ל (ויק"ר פרשה יב, ב,
והובא ברש"י יג) שאמר משה לאהרן, אחי
בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית
הזה ובאדם גדול אני מקדשו, והייתי סבור
שמה או בי או בך הבית הזה מתקדש, ועכשיו
בי בניך גדולים ממני. וממך, עכ"ל, אשר כל
העובר יתמה על החפץ במה היו נדב ואביהוא
גדולים ממשה ואהרן. אלא שגדולתם ומעלתם
היתה בענין האהבה, שהיו אוהבים את ה'
אהבה נמרצה בלי תכלית ובלי גבול, מה שאין
כן אהבת משה ואהרן את ה', שהיתה מוגבלת
[ומשועבדת לרצון ה'].

אכן גם אהבת ה' טהורה כזו מסוגלת
להעביר את האדם על דעת קונו [ועיי' בדברינו
פרשת קרח יז, ו], אם אינו מעביר מלבו את
"אותו יצר הרע". והיינו שכפי שתתגדל
האהבה אצל האדם ורצונו ליכנס לפנים
משורת הדין, כן לעומתו יתגדל החיוב להמלך
ברבו ובעל עצתו לשמוע אם דבר זה הוא
רצונו יתי אליבא דאמת, וכדברי חז"ל (תנ"כ
שם) מה ת"ל "בני אהרן" שלא חלקו כבוד
לאהרן (ופי' הראב"ד ליטול ממנו עצה), "נדב
ואביהוא" לא נטלו עצה ממשה, "איש
מחתתו" איש מעצמו יצאו ולא נטלו עצה זה
מזה, ע"כ. ומכיון שלא נתייראו ולא חששו
ליטול עצה לדעת אם זו היא הדרך לאהבתו,
נפיק חורבא מיניה.

וענין זה יהל אור לפרש נוסח התפלה "וכוף
את יצרנו להשתעבד לך", שלכאורה קשה הרי
כבר התפללנו "ואל תשלט בנו יצר הרע וכי
ודבקנו ביצר הטוב", וא"כ מה הכוונה בתפלת
כפיית היצר. אלא ודאי הכוונה על היצר הטוב
שצריך להשתעבד להקב"ה, שביאור ענין "יצר"
הוא כח היצירה שנטבע בהאדם. והוא התכויה
הדוחפת את האדם בלי סיפוק, וה"יצר" הלז
דוחף בין בגשמיות כדכתיב (קהלת ה, ט)
"אוהב כסף לא ישבע כסף" כפשוטו, ובין
ברוחניות כמו שדרשו חז"ל (מכות י). אוהב
מצוות לא ישבע מצוות. ולפי"ז גם היצר הטוב
צריך כפייה שלא יביאנו גודל אהבתו לעבור
על רצון ה' וכנ"ל.

ומאיש נאמן שמעתי שבעל נפש החיים
נמלך אצל רבו הגר"א קודם פתיחת ישיבת
וואלאזין ליטול רשותו על רעיונו ליסד בית
מדרש בצורת הישיבות של זורות הראשונים,
והגר"א לא חזק אותו בתקיפות, ויצא בפחי
נפש. לאחר זמן מסוים בהפגשם שנית שאלו
הגר"א לתלמידו אם כבר פתח את הישיבה,
ותמה ע"ז ואמר הרי רבינו לא קבל את
הרעיון בסבר פנים יפות ולכן לא פתחתי
אותו. ענה לו הגר"א, כשבאת לכתחילה
בהתלהבות כה גדולה הסתפקתי מהיכן יצא
האש, אבל עכשיו שאני רואה שהנך תלוי
בדעת רבך יודע אני בברירות שממקור קדוש
יצא, ואני מברך אותך שתצלח.

נמצינו למדים, שיצר הטוב שאינו משועבד
לצווי ה' יכול להתהפך ל"יצר הרע". ולזה
אמר משה לישראל "אותו יצר הרע העבירו
מלבכם" ותעשו כל הקירובים וההגשות אך
ורק על פיה של ההלכה ודקדוקיה, ואז "יירא
אליכם כבוד ה'".

2. ויקרא פרשת שמיני פרק יא פסוק ד - ה

(ד) אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעַלֵי הַגֶּרֶה וּמִמְפָרְסֵי הַפְּרֹסָה אֶת־הַגָּמֶל כִּי־ מַעֲלָה גֶרֶה הוּא) וּפְרֹסָה אֵינָנוּ מְפָרְסֵי טָמֵא הוּא לָכֶם

3. כלי יקר ויקרא פרשת שמיני פרק יא פסוק ד.3

(ד) את הגמל כי מעלה גרה הוא. הוה ליה לומר כי פרסה איננו מפריס שזה עיקר טעם אל) הטומאה וכן בשפן וארנבת קשה זה, ובחזיר אמר כי מפריס פרסה הוא הוה ליה לומר כי אינו מעלה גרה, ולמה התחיל בכולם בסימן טהרה שלהם. וביאור ענין זה שסימן טהרה שבכולם מוסיף טומאה על טומאתן כדרך שאמרו בעשו (בראשית רבה סה א) שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו להראות כאילו כשר ותוכו מלא תוך ומרמה וזה מורה על כל מי שאין תוכו כשר כמדת הצבועים המראים את עצמם כשרים והמה בלי ספק גרועים מן הרשע הגמור שתוכו וברו שוין לרעה, כמו שפירש רש"י על פסוק (בראשית לז ד) ולא יכלו דברו לשלום, ועל כן הפרסת פרסה בחזיר הוא סימן טומאה לפי שבפרסה זו הוא יכול להטעות הבריות ולהראות כאילו הוא כשר וכן בהיפך זה בגמל ושפן וארנבת, ואף על פי שכל מדות אלו אינן שייכין בבהמות מכל מקום הם מולידיים תכונה רעה זו בגוף האוכלם כי כל אוכלם יאשמו (על פי ירמיה ב ג) להיות מן כתות הצבועים המראים את עצמם כשרים כמו עשו וחבריו

4 תורת ויקרא חיים

לא יאכלו שקץ הם

ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת העזניה [ויקרא י"א ג].

כתב כאן הרמב"ן שמשום כך אסרה התורה מאכלות אסורות, משום ש"מזיקות לגוף", הקשה על כך האברבנאל וכי התורה היא ספר רפואות המודיע לנו מה טוב לאכילה ומה לא?, לפיכך מפרש שטעם האיסור הוא, מפני "שלימות הנפש" ובריאותה ולא מפאת בריאות הגוף.

ומרן הגר"ח זצ"ל תירץ שאכן המאכלות אסורות מזיקות לגוף, אבל כל זה בא רק לאחר שהתורה באה ואסרה אותם, ולא להיפך, וא"כ אין התורה כספר רפואות אלא כתורת חיים, ורק מזה נובע ענין ההיזק.^{קנ}

ומרן הגר"ז זצ"ל ביאר ע"פ דברי אביו שאדם שמותר לו לאכול מאכלות אסורות, אין לו בזה משום טמטום הנפש והגוף, כי רק האיסור מטמטם, וכיון דאין לו איסור ומותר לו לאכול לכן אינו מטמטם.^{קנ}

מקורות הערות והארות

^{קנ}משלחן גבוה ח"ג עמ' כ"ד.

^{קפ}וביאור הדברים עיין לעיל (בראשית א' א') בהרחבה, ולקמן בקונטרס לימוד התורה פרק ד עיי"ש.

^{קפ}משלחן גבוה ח"ג עמ' צ"א. אך עיין בשו"ע יו"ד סי' פ"א סי' רכתב הרמ"א ד"חלב כותית כחלב ישראל (פי' מותר) אבל בכל אופן לא יתן להניק משום דמטמטם את הלב, וכ"כ בשו"ת חת"ס אר"ח ח"א סי' פ"ג בסופו, דאף דמותר בכל אופן מטמטם את הלב?.